

Predan žrtvam

80 let raziskovalca zamolčane zgodovine

Partizani so 10. junija 1942 ugrabili Jožefo Primc iz Srednjega Globodola pri Mirni Peči in jo za Malim vrhom umorili. Isti večer so komunistični aktivisti zbrali pri globodolski šoli 40 fantov in mlajših moških iz doline. Z njimi so hoteli ustanoviti »partizansko četo Globodol«. Domačini so v aktivistih prepoznali predvojne komuniste, zato so odločno odklonili njihove pozive. Razšli so se v veliki napetosti in pod grožnjami. Naslednje jutro, 11. junija, navsezgodaj, ob pol šestih, so nad Globodol priletela tri italijanska letala in nad hiše odmetavala granate. Nekaj ljudi je bilo laže ranjenih. Granata, ki je padla na dvorišče Pustove hiše v Gorenjem Globodolu, je ubila zakonca Antona in Marjeto Pust. Njuna desetletna hči Mimica je bila huje ranjena, ostala je invalid, za ubitimi starši pa je ostalo šest otrok, starih od deset let do šest tednov.

V dveh dneh je globodolska dolina doživela skoraj vse, kar je Slovenija doživela med drugo svetovno vojno in komunistično revolucijo: partizanski umor ženske, novačenje za svojo revolucionarno vojsko, krut odziv okupatorja in nedolžne žrtve tega odziva.

MRTVIM DOLGUJEMO POGREB, MOLITEV IN SPOMIN.

Eden od otrok ubitih zakoncev Pust je bil tudi Anton. Rodil se je 12. aprila 1934 v Gorenjem Globodolu v župniji Mirna Peč. Osnovno šolo je obiskoval v Globodolu (v letih od 1941 do 1948) in v Mirni Peči (od leta 1949 do 1953). Gimnazijo je v letih 1953 do 1955 obiskoval v Novem mestu in v letih 1955 in 1957 v Džakovem. Leta 1957 je vstopil v Misijonsko družbo lazaristov. Vmes je služil vojaščino. V letih 1960 in 1966 je na teološki fakulteti v Zagrebu študiral bogoslovje. Leta 1964 je v Šmartnem ob Savi naredil večne zaobljube. Tu je bil po novi maši nastavljen, skrbel je za podružnico in opravljal službo podravnatelja bogoslovcev MD. Od leta 1966 do 1968 je bil ravnatelj notranjega semeniš-

šča na Mirenskem gradu. Vrnil se je v Šmartno ob Savi in opravljal službo podravnatelja Marijinih sester. Vrsto let se je udeleževal pri ljudskih misijonih. Od leta 1984 do 2005 je deloval na Mirenskem gradu (predvsem kot ljudski misijonar). Leta 2005 se je nastanil v Ljubljani. Vmes je v pastoralnem letu 2005–2006 pomagal župniku na Vačah, od leta 2007 do 2009 pa v Vrapče v Zagrebu. Pomagal je na tamkajšnji župniji in v psihiatrični bolnišnici. Bil je član različnih komisij v provinci in vodil duhovne vaje. Od sobratov povojne generacije je imel največ misijonov, čez 150. Marsikaterega sobrata je uvedel v misijon.

V Mirni Peči ga je občina na praznovanju občinskega praznika junija 2012 razglasila za častnega občana. Anton Pust si je priznanje res zelo zaslužil, saj ni le duhovnik, ampak je tudi raziskovalec, kronist in zgodovinar. Naziv je dobil za svoje življenjsko delo na področju raziskovanja zgodovine mirnopedške doline. Od leta 1980 do letos je napisal in večinoma v samozaložbi izdal 26 knjig in knjižic (pri nekaterih, npr. pri *Palmah mučeništva*, je bil soavtor). Pri raziskovanju, skrbnem zbiranju podatkov in pisanju knjig ga je poleg poklicne odgovornosti gotovo gnala tudi notranja zaznamovanost z grozotami in zločini vojne in revolucije na Slovenskem. Naj omenimo le nekatere njegove knjige. O krajevni zgodovini je napisal: *Šmartno ob Savi* (1980), *Mirenski Grad pri Gorici* (1981, 1991, 2000), *Mirna Peč z okolico nekoč in danes* (1987), *Orehovlje* (1997), *Mirna Peč, občina v deželi treh dolin* (1999), *Ljubno na Gorenjskem. Pri Mariji Udarjeni* (2000).

O žrtvah vojne in revolucije je napisal naslednje: *Da bi se jih spominjali* (o žrtvah obeh vojn v Globodolu; 1994), *Da bi se jih spominjali* (o žrtvah druge svetovne vojne iz župnije Mirna Peč; 1999), *Vsi so bili naši* (brošura o žrtvah v župniji Mirna Peč; 2002), *Vera Lestan* (1996), *Lajše, kraj trpljenja in molitve* (2004), *Emil Kete* (2012).

Druge knjige so z versko tematiko. ■

IVO ŽAJDELA